

Акредитација данас у Европи, свету и Србији

Др Дејан Крњић
Мр Наталија Јовичић Зарић

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО Споразум о техничким препрекама трговини

- Споразум о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације осигурава да технички прописи и стандарди укључујући и поступке оцењивања усаглашености не представљају непотребну препреку у међународној трговини
- Омогућава предузимање мера у циљу заштите здравља и живота људи, животиња и биљака, заштите животне средине, осигурања квалитета и спречавања превара

WORLD TRADE ORGANIZATION
ORGANISATION MONDIALE DU COMMERCE
ORGANIZACION MUNDIAL DEL COMERCIO

ATC Akreditaciono telo Srbije

СТО ТБТ споразум – члан 6.1.1 Примена акредитације – компетенција и поверење

Члан 6.1.1

Акредитација обезбеђује
верификацију техничке
компетенције тела за оцењивање
усаглашености

Акредитација примењивана у
складу са релевантним
међународним стандардом
представља поуздан начин
успостављање поверења

ATC Akreditaciono telo Srbije

Акредитација

- Акредитација – званично утврђивање компетенције организација за оцењивање усаглашености у складу са одговарајућим међународним стандардима
- Хармонизовани поступак у складу са стандардом ISO/IEC 17011
- Главни циљ акредитације заштита јавног интереса
  - Опште здравље и безбедност
  - Безбедност и здравље на раду
  - Заштита потрошача
  - Заштита животне средине

ATC Akreditaciono telo Srbije

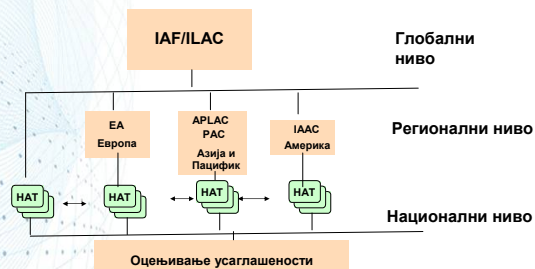
Акредитација

- Национална акредитациона тела
- Колегијално оцењивање - "peer evaluation"
- Оцењивање и надзор од стране међународних и регионалних организација за акредитацију – IAF, ILAC и EA
- Изграђена јединствена светска мрежа акредитационих тела што доприноси постизању високог нивоа поверења на глобалном тржишту

ATC Akreditaciono telo Srbije

Јединствена светска мрежа акредитације

ATC Akreditaciono telo Srbije

- ### Стари приступ – секторско законодавство
- Директиве старог приступа:
    - уско подручје примене
    - обавезне стандарде или техничке захтеве
    - типско одобрење надлежних органа
    - честе измене директива
  - Производи обухваћени овим директивама:
    - прехранбени производи, хемијски производи, моторна возила и приколице, лекови, козметички производи
- ATC Akreditaciono telo Srbije

- ### Основни принципи Новог приступа
- Основни захтеви**
- Ограничени само на битне захтеве без изричитог прописивања на који се то начин постиже
  - **Позивање на стандарде**
    - Развој или одобравање хармонизованих стандарда
    - Јединствене техничке спецификације које задовољавају основне захтеве директива Новог приступа
- ATC Akreditaciono telo Srbije

- ### Основни принципи Новог приступа
- **Оцењивање усаглашености**
    - Стандарди су добровољни
    - Произвођачи не морају да их примењују
    - Уколико их примењују = претпоставка усклађености производа - **СЕ означавање**
- ATC Akreditaciono telo Srbije

Глобални приступ

Промовише и постиже успостављање и коришћење:

- система акредитације,
- технике међусобних поређења,
- споразума о међусобном признавању резултата испитивања и сертификата,

Кључни проблеми новог глобалног приступа

Nando Information System (New Approach Notified and Designated Organisations)

- Преко 1800 нотификованих тела
- Процедура и критеријуми нотификације
  - Иста правила за све
  - Одсуство транспарентности
- Улога акредитације
  - Непостојање законске основе
  - Изостанак употребе акредитације код нотификације

Нови законодавни пакет у ЕУ

- Нови законодавни пакет о кретању роба на јединственом тржишту, акредитацији и надзору на тржишту ЕУ објављен је у Службеном гласнику Европске Уније (Official Journal of the European Union L218 Volume 51 13.08.2008).

Нови законодавни пакет у ЕУ

- **REGULATION (EC) No 765/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL**, правилник којим се утврђују захтеви за акредитацију, надзор на тржишту и контролисање производа који се стављају на тржиште ЕУ
- **REGULATION (EC) No 764/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL**, правилник којим се утврђују процедуре за доношење техничких прописа земаља чланица ЕУ за производе из нехармонизоване области
- **DECISION (EC) No 768/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL**, одлука којом успоставља заједнички оквир за пласман производа на тржиште ЕУ

Нови законодавни пакет у ЕУ

НИВО СИГУРНОСТИ

- + КВАЛИТЕТ ПРОИЗВОДА
- + КВАЛИТЕТ ПРОИЗВОЂАЧА
- + КВАЛИТЕТ ТРЕЋЕ СТРАНЕ – ПРИЈАВЉЕНИХ – НОТИФИКОВАНИХ ТЕЛА
- + КВАЛИТЕТ АКРЕДИТАЦИЈЕ
- + КВАЛИТЕТ НАДЗОРА НА ТРЖИШТУ
- + КВАЛИТЕТ КОНТРОЛЕ ТРЕЋИХ ЗЕМАЉА

= **БЕЗБЕДАН ПРОИЗВОД**

(**СЕ** ОЗНАЧАВАЊЕ)

Међусобна повезаност нове ЕУ легислативе

REGULATION (EC) No 765/2008

- Акредитација
- Надзор на тржишту
  - Јединственом тржишту ЕУ
  - Увозни производи
- **CE** Општи принципи

Примена од 1 јануара 2010 год.

DECISION (EC) No 768/2008

- Дефиниције
- Обавезе за произвођача
- Пријављена – нотификована тела (критеријуми / поступак / обавезе)
- Процедуре оцењивања усаглашености
- Safeguard механизми
- **CE** означавање

Основа за будућу легислативу

Акредитација у Европи

- Одредбе за организацију и начин рада акредитационог тела
  - **Захтеви изнад ISO/IEC стандарда**
  - **Само једно национално акредитационо тело у држави**
  - Акредитационо тело формално мора да буде признато од државе и да извршава послове од јавног интереса
  - Непрофитна организација
  - Држава мора да обезбеди одговарајуће ресурсе
  - ЕА члан
  - Без међусобне конкуренције

ATC Akreditaciono telo Srbije

ЕА – Европска организација за акредитацију

- 1 априла 2009. године препозната као званична Европска институција за сарадњу у области акредитације

Deputy Secretary-General **Bergdis Ellertsdottir**,
Director General DG Enterprise and Industry,
Heinz Zurek,
Chairman EA, **Lorenzo Thione**
Acting Director DG Enterprise and Industry,
Ghyslaine Guisophe.

ATC Akreditaciono telo Srbije

ЕА – Европска организација за акредитацију

- Official Journal of the European Union 21.5.2009 - 2009/C 116/04
GENERAL GUIDELINES FOR THE COOPERATION BETWEEN THE EUROPEAN CO-OPERATION FOR ACCREDITATION AND THE EUROPEAN COMMISSION, THE EUROPEAN FREE TRADE ASSOCIATION AND THE COMPETENT NATIONAL AUTHORITIES
- представник целе групе у међународним организацијама за акредитацију ILAC-у и IAF-у
- **ЕА одговорна за систем колегијалног оцењивања - peer evaluation** и утврђивање еквивалентности поузданости националних система акредитације у складу не само са захтевима релевантних ISO/IEC стандарда него и са захтевима легислативе Европске Уније
- **Земље чланице ЕА и ЕА МЛА потписнице = потписнице и ILAC МРА и IAF МЛА**

ATC Akreditaciono telo Srbije

Прихватање извештаја и сертификата акредитованих тела за оцењивање усаглашености

- **Област добровољног оцењивања усаглашености**
извештаји и сертификати издати од тела за оцењивање усаглашености акредитованог од стране не европског акредитационог тела које не испуњава захтеве нове ЕУ легислативе али је потписник IAF and ILAC МЛА/МРА могу се и даље користити на Европском тржишту
- **Област обавезног оцењивања усаглашености**
Национална надлежна тела земаља чланица ЕУ могу не прихватити извештаје и сертификате издати од тела за оцењивање усаглашености акредитованог од стране не европског акредитационог тела које не испуњава захтеве нове ЕУ легислативе али је потписник IAF and ILAC МЛА/МРА се може и даље користити на Европском тржишту
  - Изузетек представљају већ важећи споразуми о међусобном признавању

ATC Akreditaciono telo Srbije

МРА споразуми о међусобном признавању

- **МРА = билатерални споразуми између држава за признавање оцењивања усаглашености**
- 6 МРА : Australia, Canada, Japan, New Zealand, USA, Switzerland
- Важећи МРА тренутно неће бити промењени
- Нови или ревидирани постојећи МРА могуће да ће бити захтевано испуњење **Reg EC 765/2008**

ATC Akreditaciono telo Srbije

Consumer Product Safety Improvement Act

- Закон потписан 14 Аугуста 2008 [George W. Bush](#)
- Повећава буџет [Consumer Product Safety Commission](#) (CPSC) \$80 милиона 2008 - \$136 милиона 2014. Повећање броја запослених најмање 500 до 2013.
- Намеће нове захтеве за документацију и испитивања, прописује нове прихватљиве дозвољене вредности одређених субстанци
- Примена прво код играчака за децу

ATC Akreditaciono telo Srbije

Consumer Product Safety Improvement Act

- Може се примењивати на све оне производе за које Комисија за безбедност производа потрошача – Consumer Product Safety Commission захтева сертификате усклађености и одговарајућа испитивања

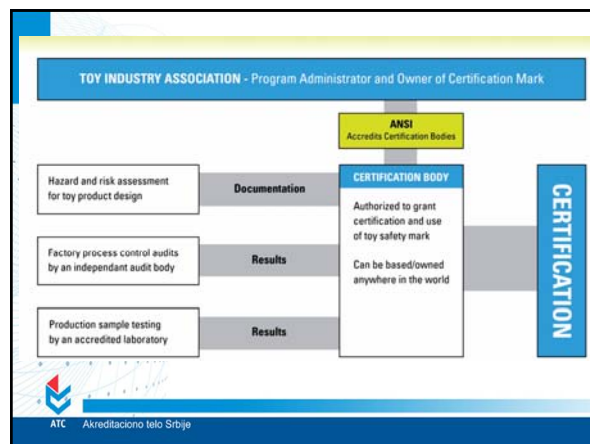

The ANSI – American National Standards Institute акредитовао је првих пет сертификационих тела у оквиру Шеме безбедности играчака према ISO/IEC Guide 65 стандарду

October 14, 2009

ATC Akreditaciono telo Srbije

ATC Akreditaciono telo Srbije

ATC Akreditaciono telo Srbije

„Peer evaluation“ ATCa

- Фебруара 2009. године АТЦ упутио Европском удружењу за акредитацију – ЕА захтев за колегијално оцењивање - „peer evaluation“
- Формиран тим за колегијално оцењивање – предоцењивачка посета јануар 2010. године
- Верујемо да ће након колегијалног оцењивања позитиван извештај тима довести и до потписивање споразума за признавање у области лабораторија за испитивање и за еталонирање

ATC Akreditaciono telo Srbije

Акредитоване организације у Републици Србији

Врста оцењивања усаглашености	Број акредитованих
Испитивање	270
Еталонирање	25
Контролисање	47
Сертификација производа	14
Сертификација система менаџмента QMS, EMS, 22000	5
Сертификација особља	-

Велика породица
361 чланова

ATC Akreditaciono telo Srbije